

Raadsnota

Raadsvergadering de dato 11 december 2023

Onderwerp: Verordening afvoer hemelwater, Verordening eenmalig aansluitrecht en Verordening rioolaansluiting

Aan de gemeenteraad,

1. Doel, Samenvatting en Advies van het raadsvoorstel

Om de effectieve aanpak aangaande de rioleringszorg en de hemelwateropgave te vergroten worden drie verordeningen ter vaststelling aangeboden aan de raad. De verordening hemelwater verplicht initiatiefnemers van bouwprojecten om op een andere manier met het vrijkomend hemelwater om te gaan. Met de verordening rioolaansluiting en verordening eenmalig aansluitrecht worden de aansluitvoorwaarden op de riolering juridisch en financieel geregeld.

2. Situatie / Aanleiding / Probleem

2.1 Verordening afvoer hemelwater 2023

Zowel de droogte als de wateroverlast vragen om een robuuste en brede klimaatpak. De gemeente zorgt ervoor dat het hemelwater in de openbare ruimte zo snel mogelijk weg kan stromen naar de riolering of naar de naastgelegen openbare ruimte waar het water geen risico's veroorzaken kan. Projecten in de openbare ruimte worden zoveel als mogelijk regenbestendig en klimaatbestendig ingericht, waarbij de trits volgordelijkheid 'vasthouden-bergen en afvoeren' wordt toegepast. Maar dat is niet genoeg, een groot gedeelte van het stedelijk gebied bestaat immers uit privaat terrein. Ook daar kan regenwater (tijdelijk) worden opgevangen.

Om een klimaatbestendige omgeving te kunnen realiseren zal zowel in het bestaand stedelijk gebied als in nieuw te ontwikkelen gebieden rekening gehouden moeten worden met extreme neerslag. Daarbij is onder meer van belang dat zowel op particulier terrein als op openbaar terrein voldoende waterberging wordt gerealiseerd. Eén van de juridische instrumenten die een bijdrage kan leveren aan een klimaatbestendig en waterrobuust Valkenburg is een zogenaamde hemelwaterverordening.

Op grond van artikel 10.32a van de Wet milieubeheer kan de gemeente bij verordening regels stellen over het lozen van afvloeiend hemelwater op of in de bodem of in de riolering. In beginsel zijn particulieren zelf verantwoordelijk voor het verwerken van afvloeiend hemelwater op hun perceel. Dit is slechts anders wanneer het niet redelijk is om te verlangen het hemelwater zelf af te voeren. Om belasting op de capaciteit van de openbare riolering terug te brengen, is het belangrijk dat particulieren het hemelwater langer op eigen terrein vasthouden, infiltreren en vertraagd afvoeren.

In de hemelwaterverordening wordt verplicht dat bij nieuwbouw het regenwater vallend op eigen perceel incl. bouwwerken op eigen perceel wordt opgevangen en verwerkt. De hemelwaterverordening regelt in welke gevallen particulieren een waterberging moeten aanleggen en waar deze aan moet voldoen. Doel van deze verordening is om bij grote regenbuien een bijdrage te kunnen leveren om wateroverlast in het stedelijk gebied zoveel mogelijk te voorkomen.

Als de gemeente een Verordening afvoer hemelwater op grond van art. 10.32a van de Wet milieubeheer heeft vastgesteld, maakt deze van rechtswege onderdeel uit van het tijdelijke deel van het omgevingsplan. Wel geldt hiervoor dat de verordeningregels voor 2030 naar het nieuwe deel van het omgevingsplan moeten zijn omgezet.

2.2 Eenmalig aansluitrecht

Aanvragers voor een rioolaansluiting worden op dit moment aangesloten op de rioleringen conform de voorwaarden die zijn gesteld in het Bouwbesluit 2012. De regels over financiering van de aansluiting zijn hierin niet opgenomen. Dit is namelijk gebaseerd op de bevoegdheid uit de Gemeentewet om een belasting te heffen. Belastingsregels mogen op grond van art. 2.1 Omgevingsbesluit niet in het omgevingsplan worden opgenomen. Daarom is het wenselijk om voor financiering een aparte Verordening eenmalig aansluitrecht vast te stellen.

2.3 Aansluitvoorwaarden riolering gemeente Valkenburg aan de Geul 2023

Vrijkomend huishoudelijk afvalwater moet op een doelmatige manier verwerkt of ingezameld worden. Een doelmatige manier van inzamelen is het afvoeren via het openbaar riool van de gemeente naar een zuivering. Hiervoor is een aansluitleiding noodzakelijk. De aansluitleiding bestaat uit een perceel-aansluitleiding (gemeentelijk) en een particuliere aansluitleiding (op particuliere grond). In het Bouwbesluit 2012 zijn regels opgenomen over de particuliere aansluitleiding. Gemeentes mogen via een aansluitverordening regels bepalen op welke plaats, op welke hoogte en met welke diameter de afvoerleidingen liggen ter plaatse van de perceelsgrens. Voor Valkenburg is het van belang om deze aansluitvoorschriften vast te stellen.

2.4 Inwerkingtreding

Deze verordeningen treden in werking met ingang van de eerste dag na die van de bekendmaking met uitzondering van artikel 5 lid 4, 5 en 6 van de aansluitverordening, die in werking treden op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt.

3. Relatie met bestaand beleid

In het vigerende Gemeentelijk Rioleringsplan is opgenomen dat bij nieuwbouw een toekomstbestendig watersysteem gerealiseerd dient te worden waarbij de trits vasthouden-bergen-afvoeren wordt gevolgd. Aan te leggen hemelwatervoorzieningen moeten er voor zorgen dat het hemelwater op eigen terrein wordt geborgen of dat het met zo min mogelijk overlast vertraagd naar een goede plek wordt afgevoerd. Daarnaast wordt rekening gehouden met de beleidskaders van het Waterschap Limburg en de provincie Limburg.

In het Gemeentelijk Rioleringsplan is eveneens opgenomen dat de gemeente regelt dat er een aansluiting wordt gemaakt tussen de perceelgrens en het aanwezige riool. Het is de verantwoordelijk van de perceeleigenaar om een goed rioolstelsel op eigen perceel aan te leggen en deze te behouden en zorg te dragen voor een goede ontluchting. De kosten van de nieuwe aansluiting worden verrekend tegen werkelijke kosten.

4. Gewenst beleid en mogelijke opties

In de Verordening afvoer hemelwater is voorgesteld om binnen het grondgebied van de gemeente Valkenburg aan de Geul een verplichte hemelwaterberging te realiseren bij:

- de realisatie van nieuwbouw met een oppervlakte van >100 m² dient er 80 liter per m² verhard oppervlak geborgen te worden;
- de realisatie van nieuwbouw met een oppervlakte van < 100 m² worden er geen eisen gesteld.

Het waterschap hanteert eveneens de norm van 80 liter per m², door deze ondergrens aan te brengen worden met name de kleinere initiatieven ontzien, deze hebben met name betrekking op kleine uitbreidingen zoals de uitbouw van een woning of aanbouw van een garage. Vaak is het dan moeilijker om bergingsvoorzieningen te realiseren op eigen terrein.

De Verordening afvoer hemelwater is zo geschreven dat deze goed in het (nieuwe deel van het) omgevingsplan is in te passen. De verordening gaat immers van rechtswege onderdeel uitmaken van het tijdelijke omgevingsplan. Daarom is waar mogelijk alvast voorgesorteerd op het instrumentarium en de terminologie van de Omgevingswet (zoals de omgevingsvergunning en maatwerkvoorschriften).

In de transitie naar het nieuwe omgevingsplan kan worden onderzocht of het noodzakelijk en/of wenselijk is om een gebiedsdifferentiatie aan te brengen. Dit zou kunnen betekenen dat gebieden met een verhoogd risico op wateroverlast een hogere of lagere norm krijgen dan nu wordt voorgesteld. Een en ander is ook afhankelijk van de bodemgesteldheid, het water moet immers ook goed kunnen infiltreren in de ondergrond.

In artikel 2 lid 6 van de Verordening afvoer hemelwater is opgenomen dat het college van B&W een omgevingsvergunning kan verlenen voor afwijking van deze verplichting om een hemelwaterberging danwel infiltratievoorziening aan te brengen als dit redelijkerwijs niet mogelijk is. Het voorstel is om het verlenen van deze omgevingsvergunning voor afwijking van deze verplichting te mandateren aan het aan het afdelingshoofd Vergunningen.

Vooralsnog beperkt deze regeling zich tot nieuwbouw in principe kan er ook een hemelwaterverordening voor het bestaande bebouwing worden opgesteld, maar dit is een grote opgave, dit betekent dat iedere eigenaar verplicht wordt om hemelwater op eigen terrein vast te houden. Dit is vanwege de bodemgesteldheid (beperkte infiltratiecapaciteit), de aanwezige hoogteverschillen en de beperkte ruimte in bestaand gebied, met name in het centrum van Valkenburg, een complexe opgave. Daarnaast vergt een en ander behoorlijke investeringen en het nodige technisch inzicht. De gemeente dient de initiatieven/maatregelen te toetsen, te voorzien van advies en te handhaven, dit vergt een enorme capaciteitsuitbreiding. In het kader hiervan wordt voorgesteld om vooralsnog af te zien van een hemelwaterverordening voor bestaande bebouwing.

De Riolaansluiting verordening is apart gehouden van de Verordening afvoer hemelwater. Deze verordening stelt regels over het aansluiten van particuliere eigendommen op de riolering en gaat niet van rechtswege op het in het omgevingsplan.

De gemeente moet de Aansluitverordening zelf in het omgevingsplan integreren (door wijziging van het omgevingsplan na inwerkingtreding van de Omgevingswet).

5. Samenwerking

De hemelwaterverordening en de riolaansluiting verordening zijn opgesteld in samenspraak met de deelnemende gemeenten binnen Maas- en Mergelland. Ook het Waterschap Limburg heeft geparticipeerd bij het opstellen van de verordeningen.

6. Aanbestedingen

Niet van toepassing

7. Duurzaamheid

Het zoveel mogelijk vasthouden van het regenwater draagt bij aan de klimaatopgaven en het verkrijgen van een klimaatbestendige stad / omgeving.

Een goede riolaansluiting voorkomt rioolverstoppingen en vervuiling naar de bodem.

8. Financiën

De initiatiefnemer is zelf verantwoordelijk voor de kosten die gemaakt moeten worden om de hemelwatervoorziening te realiseren in het kader van de verordening afvoer hemelwater.

De aanvrager voor een rioolaansluiting wordt belast met de kosten die gemaakt moeten worden om de aansluiting daadwerkelijk te realiseren. De kosten die de gemeente maakt voor een nieuwe rioolaansluiting worden verrekend op basis van werkelijke kosten. Deze werkelijke kosten worden gebaseerd op een begroting opgesteld door of namens het College van Burgemeester en Wethouders aangesteld bedrijf.

9. Communicatie

Na vaststelling door de raad van Verordening afvoer hemelwater, Verordening eenmalig aansluitrecht en Verordening rioolaansluiting worden deze gepubliceerd via de Decentrale Regelgeving en Officiële Publicaties; Overheid.nl.

10. Afwegingen en Advies

Wij adviseren u:

1. De Verordening afvoer hemelwater gemeente Valkenburg aan de Geul 2023 vast te stellen.
2. De Verordening eenmalig aansluitrecht gemeente Valkenburg aan de Geul 2023 vast te stellen.
3. De Verordening rioolaansluiting gemeente Valkenburg aan de Geul 2023 vast te stellen.
4. Te bepalen dat de bovenstaande verordeningen in werking treden de dag na bekendmaking, met uitzondering van artikel 5 lid 4, 5 en 6 van de aansluitverordening, die in werking treden op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt.

11. Bijlagen

1. Verordening afvoer hemelwater gemeente Valkenburg aan de Geul 2023.
2. Verordening eenmalig aansluitrecht gemeente Valkenburg aan de Geul 2023.
3. Verordening rioolaansluiting gemeente Valkenburg aan de Geul 2023.

Het college van burgemeester en wethouders van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

mr. G.S. Reehuis
algemeen directeur/gemeentesecretaris

D.M.M.T. Prevoo
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 31 oktober 2023.

Gehoord de raadscommissie Fysiek Domein de dato 21 november 2023.

B e s l u i t :

- De Verordening afvoer hemelwater gemeente Valkenburg aan de Geul 2023 vast te stellen.
- De Verordening eenmalig aansluitrecht gemeente Valkenburg aan de Geul 2023 vast te stellen.
- De verordening rioolaansluiting gemeente Valkenburg aan de Geul 2023 vast te stellen.
- Te bepalen dat de bovenstaande verordeningen in werking treden de dag na bekendmaking, met uitzondering van artikel 5 lid 4, 5 en 6 van de aansluitverordening, die in werking treden op het moment dat de Omgevingswet in werking treedt.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 11 december 2023.

De raad voornoemd,

mr. J.W.L. Pluijmen,
griffier

D.M.M.T. Prevoo,
voorzitter